

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมเป็นปัญหาที่มีอยู่ในทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่พัฒนาแล้วหรือสังคมกำลังพัฒนา อาชญากรรมเป็นสิ่งที่ทำลายความสงบสุขของสังคม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆของรัฐ ดังนั้นกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว โดยให้อาสาสมัครคุมประพฤติมีส่วนร่วมและช่วยเหลือกิจการต่างๆของเจ้าหน้าที่กรมคุมประพฤติแต่ละระดับต่างๆที่บัญญัติไว้ในลักษณะให้อำนาจแก่อาสาสมัครคุมประพฤตินั้น มักจะบัญญัติไว้ในลักษณะที่เป็นกรอบกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งการบัญญัติดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้นำไปปฏิบัติได้ประยุกต์และหาแนวทางปฏิบัติที่สะดวก คล่องตัวและใช้ทรัพยากรที่น้อยที่สุด(กระทรวงยุติธรรม. 2541 : 244) จึงทำให้แนวทางปฏิบัติของแต่ละบุคคลหรือแนวทางปฏิบัติของแต่ละสถานที่แตกต่างกัน ส่งผลไปถึงบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน และในที่สุดอาจมีผลการปฏิบัติที่ต่างกัน ในระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยอาสาสมัครคุมประพฤติ พุทธศักราช 2528 ได้บัญญัติไว้เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ซึ่งจะทำให้สังคมช่วยลดปัญหาจากอาชญากรรมลง จึงได้วางระเบียบขึ้น โดย ในหมวดที่ 2 กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติไว้ดังนี้

อาสาสมัครคุมประพฤตินำอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ การดำเนินงานคุมประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ดังต่อไปนี้

1. ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติ ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลให้กลับตนเป็นพลเมืองดีด้วยการให้คำแนะนำตักเตือน และดูแลให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด
2. ออกสอดส่องเยี่ยมเยียนผู้ถูกคุมความประพฤติ ณ สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสมเป็นระยะๆ โดยสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละครั้ง
3. ให้การช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ ผู้ถูกคุมความประพฤติตามความเหมาะสม และสมควร ในกรณีที่ต้องใช้ทุนทรัพย์ในการสงเคราะห์ อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการสนับสนุนจากมูลนิธิแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด หรือมูลนิธิสงเคราะห์ของศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยรายงานผ่านพนักงานคุมประพฤติ

4. รายงานผลการคุมประพฤติ ผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละรายที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยทำเป็นหนังสือส่งมายังพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนทุกเดือน และเมื่อสิ้นสุดการคุมความประพฤติแต่ละคดี ให้ประเมินผลการคุมความประพฤติแล้วรายงานให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนทราบ ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้อาสาสมัครคุมประพฤตรายงานให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนทราบ โดยด่วน

5. ช่วยเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับงานคุมประพฤติต่อชุมชน และช่วยเหลืองานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับงานคุมประพฤติดตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ. 2541 : 27)

จากอำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติดังกล่าว ผู้ปฏิบัติควรจะมีบทบาทอย่างไร จึงทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่สัมฤทธิ์ผลตามอุดมการณ์ อีกทั้งแนวคิดของกรมคุมประพฤติที่ต้องการให้อาสาสมัครคุมประพฤติดมีส่วนร่วมในงานคุมประพฤติ โดยการช่วยเหลือในงานทางด้านสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของพนักงานคุมประพฤติและเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐ โดยให้อาสาสมัครคุมประพฤติดเข้ามาช่วยปฏิบัติงานที่สำนักงานซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ไม่มีค่าจ้างหรือเงินเดือนแต่เป็นการทำงานบริการเพื่อสังคม (พวงทิพย์ นวลขาว. 2542 : 2)

จากลักษณะงานและความต้องการของหน่วยงานรวมทั้งปัญหาต่างๆดังกล่าว จึงควรได้ศึกษาถึงบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติด ว่าควรมีบทบาทเช่นไร ที่เชื่อมต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และมีปัจจัยอะไรที่มีผลต่อบทบาทในการทำหน้าที่ดังกล่าว ตลอดจนการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติดกระทรวงยุติธรรม ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อการพัฒนางานคุมประพฤติดของจังหวัดบุรีรัมย์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติดที่มีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ อาสาสมัครคุมประพฤติด
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติด

จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติที่เฝ้าต่อผลสัมฤทธิ์

ในการปฏิบัติงาน

2. ทำให้ทราบปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ
4. เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาไปปรับปรุงงานของอาสาสมัครคุมประพฤติในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติที่เฝ้าต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานมีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

1. ประชากร

1.1 อาสาสมัครคุมประพฤติ สังกัดกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เฉพาะในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีจำนวนทั้งหมด 86 คน

1.2 พนักงานคุมประพฤติ และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับงานคุมประพฤติของจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 12 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ปีพุทธศักราช 2547 (เดือนมกราคม-พฤษภาคม) ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนผู้ถูกคุมความประพฤติ 773 คน และสุ่มแบบไม่เจาะจงจากประชากรร้อยละ 15 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ถูกคุมความประพฤติ 116 คน โดยกระจายอยู่ทุกอำเภอของจังหวัดบุรีรัมย์

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ ประกอบด้วย

1. อายุ
2. ระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ
3. ระดับการศึกษา
4. รายได้
5. การได้รับข่าวสาร

1.2 บทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ มีบทบาท 5 ประการดังนี้

1. ให้คำแนะนำคำเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติ
2. ออกเยี่ยมเยียนผู้ถูกคุมความประพฤติ
3. สงเคราะห์ผู้ถูกคุมความประพฤติที่ดูแลอยู่ตามความเหมาะสม
4. รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ทุกเดือน
5. เผยแพร่ความรู้งานคุมประพฤติ

2. ตัวแปรตาม

2.1 บทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ ซึ่งมีบทบาท 5 ประการดังนี้

1. ให้คำแนะนำคำเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติ
2. ออกเยี่ยมเยียนผู้ถูกคุมความประพฤติ
3. สงเคราะห์ผู้ถูกคุมความประพฤติที่ดูแลอยู่ตามความเหมาะสม
4. รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ทุกเดือน
5. เผยแพร่ความรู้งานคุมประพฤติ

2.2 ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ มี 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ทำความผิดซ้ำ
2. ผู้ถูกคุมความประพฤตินำรายงานตัวครบตามเกณฑ์
3. ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการสงคม
4. ผู้ถูกคุมความประพฤติประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง

การพิจารณาตัวแปรดังกล่าวพิจารณา ตัวแปรต้นคือปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ โดยมีตัวแปรตามคือบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติทั้ง 5 ข้อ อีกประเด็นที่ได้ศึกษา ตัวแปรต้นคือบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ และตัวแปรตามคือผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ โดยมี 4 ประเด็นดังกล่าว ระยะเวลา ผู้ศึกษาได้ศึกษาเฉพาะในปี 2547 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ถูกคุมความประพฤติปี พ.ศ.2547

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ หมายถึง การทำตามภาระหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม โดยกำหนดหน้าที่ 5 ประการ คือ ให้คำแนะนำคำเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติให้เป็นพลเมืองดี ออกเยี่ยมผู้ถูกคุมความประพฤติ ณ ที่พักอาศัยหรือสถานที่

ทำงาน ช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีปัญหาตามความเหมาะสม รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่มายังสำนักงานคุมประพฤติทุกเดือน และเผยแพร่ความรู้งานคุมประพฤติ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ หมายถึง สาเหตุที่เกื้อหนุนในการทำหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติ ซึ่งได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ ระดับการศึกษา รายได้ และการได้รับข่าวสารงานคุมประพฤติ
3. อาสาสมัครคุมประพฤติ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งและผ่านการอบรมจากกระทรวงยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยอาสาสมัครคุมประพฤติ พ.ศ.2528
4. ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ทำผิดกฎหมายซ้ำ มารายงานตัวครบตามเกณฑ์ ได้บริการสังคมและประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง
5. ผู้ถูกคุมความประพฤติ หมายถึง บุคคลที่ศาลสั่งให้ คุมความประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดบุรีรัมย์ ในปีพุทธศักราช 2547
6. การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การกระทำความผิดตามกฎหมายขณะกำลังถูกคุมความประพฤติและถูกจับได้
7. พนักงานคุมประพฤติ หมายถึง ข้าราชการหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่คุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดบุรีรัมย์
8. การสืบเสาะและพินิจ หมายถึง การรวบรวมข้อเท็จจริง เรื่อง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อาชีพ สิ่งแวดล้อมของจำเลย ตลอดจนสภาพความผิดและเหตุแห่งควรปรานี เพื่อรวบรวมและเสนอรายงานต่อศาลเพื่อศาลจะได้นำไปประกอบการพิจารณาคดี
9. การควบคุมและการสอดส่อง หมายถึง การดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ หรือตักเตือนให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตนตามเงื่อนไขของศาลและไม่กระทำความผิดกฎหมายอีก
10. เงื่อนไขการคุมความประพฤติ หมายถึง ข้อกำหนดในการคุมความประพฤติที่ศาลกำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติและให้ละเว้น
11. การพ้นคุมความประพฤติ หมายถึง ผู้ถูกคุมความประพฤติได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของศาลตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดและไม่ต้องมารายงานตัวต่อเจ้าพนักงานคุมประพฤติอีก
12. การผิดเงื่อนไขคุมความประพฤติ หมายถึง ผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่ศาลกำหนด